

921.08.9072

ಸಂಪಾದಕರು
ಡಾ. ವಿ. ವಿಜಯಮ್ಮ

Scanned by CamScanner

BHASHA SOURABA - Collected by Dr. V. Vijayamma, Lecturer in
Kannada, Yuvaraja's College, University of Mysore, Mysore
Published by Rachana Prakashana, # 791/5, 25/7th Cross,
Hebbal 2nd Stage, Mysore - 17

ISBN 978-93-85120-01-5

First Impression : 2014

© : Author

Copies : 1000

Page : xii+252=264

Price : ₹ 200

Paper used : 70 gsm Maplitho

D.T.P. : Meenasuresh T.K. Layout, Mysore

Cover Page Design : Kiran

Printed at : Tara Prints, Mysore

೧೨ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಡಾ. ಬಿ.ಕೆ. ರವೀಂದ್ರನಾಥ್	೧೨೨
೧೩ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರೊ. ಸೋಮಶೇಖರಗೌಡ	೧೩೦
೧೪ ಮಾತೃಭಾಷಾಬೋಧನೆ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಡಾ. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ	೧೩೮
೧೫ ಮ್ಯಾಸಬೇಡರು : ಕೆಲವು ಭಾಷಿಕ ವಿಚಾರಗಳು ಡಾ. ಸಣ್ಣಪಾಪಯ್ಯ	೧೪೫
೧೬ ಮುಸ್ಲಿಂ ಮಕ್ಕಳ ಜನಪದ ಆಟಗಳು ಡಾ. ಪಹಸೀನಾ ಬೇಗಂ	೧೫೪
೧೭ ಯಶೋಧರಾ ಡಾ. ಜಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್	೧೬೪
೧೮ ರವೀಂದ್ರನಾಥರಾಕೂರರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಚಾರಗಳು ಪ್ರೊ. ಆರ್. ರಾಮಕೃಷ್ಣ	೧೭೧
೧೯ ಶಕುನದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಯ ಭಾಷೆ ಡಾ. ವೈ.ಸಿ. ಭಾನುಮತಿ	೧೮೨
೨೦ ಶಬ್ದಮಣಿ ದರ್ಪಣ : ದಲಿತ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಡಾ. ವಿಜಯಕುಮಾರಿ ಕರಿಕಲ್	೧೮೮
೨೧ ಶರೀಫರ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀತಿ ಬೋಧೆ ಎಂ. ವಿಮಲ	೧೯೩
೨೨ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಡಾ. ಜಿ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ	೨೦೪
೨೩ ಸಂಸ್ಕೃತ: ಭಾಷಾವ್ಯವಸ್ಥೆ ಪ್ರೊ. ಆರ್. ರಾಮಕೃಷ್ಣ	೨೧೬
೨೪ ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರೊ. ಎನ್. ಸರಸ್ವತಿ	೨೨೨

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ : ದಲಿತಪ್ರಜ್ಞೆ

ಡಾ. ವಿಜಯಕುಮಾರಿ.ಎಸ್.ಕರಿಕಲ್

ಕೇಶರಾಜನ 'ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ' ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಚಿರಪರಿಚಿತ ಕೃತಿ. ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ವಿದ್ಯಾಸಮತ್ತು ಅದರ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಇದು ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತದೆ.

ವ್ಯಾಕರಣ ಕೃತಿಯನ್ನಲ್ಲದೆ ಐದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ತಾನು ರಚಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಕೇಶಿರಾಜ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನಾದರೂ ಅವು ಯಾವವೂ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಕೇಶಿರಾಜ ಜೈನಧರ್ಮಿಯ ಕವಿ ಮತ್ತು ಕಟಕೋಪಾಧ್ಯಾಯರಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದವನು. ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆತ ಮೇಲ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು.

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ ಒಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಕೃತಿ, ಇದರಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಚಿತ್ರಣ ಸಿಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕಾಡುವುದು ಸಹಜ. 'ದಲಿತಪ್ರಜ್ಞೆ'ಯನ್ನು 13ನೇ ಶತಮಾನದ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅರಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ; ಅದಕ್ಕೆ ಬೇರೆಯೇ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಾಸ್ತ್ರಕೃತಿಯಾಗಿರುವ ಇದನ್ನು ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು. ಒಂದು ಸೂತ್ರರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಶಾಸ್ತ್ರಭಾಗ, ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಗಳು. ಸೂತ್ರರೂಪದ ಶಾಸ್ತ್ರಭಾಗವು ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರನದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಳಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರ ಅನ್ಯಾಶ್ರಿತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಬೇರೆ ಕವಿಗಳಿಂದ ರಚನೆಯಾದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಕೆಲವು ಸಲ ಸ್ವಂತ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದುಂಟು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತದ್ದು ಅನ್ಯರದ್ದು ಎಂದು ಗುರುತಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ.

ಈ ಎರಡು ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೇಶಿರಾಜನ ಮನೋಧರ್ಮವನ್ನು ಅರಿಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. 'ಶಾಸ್ತ್ರ ನಿರೂಪಣೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೇಶಿರಾಜನ ಮನಸ್ಸಿನ ಒಲುಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ ನಿರೂಪಣೆಗಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಈ ಕೃತಿ ಅದ್ವಂತವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಜತೆಗೆ ಕನ್ನಡದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೋಲಿಸುತ್ತಾ

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ : ದಲಿತಪ್ರಜ್ಞೆ

೧೮೯

ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಇದು ಬೇಕು ಇದು ಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಒರೆಗಲ್ಲಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಕನ್ನಡಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ ಇಲ್ಲಿ ತರತಮದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿರುವುದು ಸುಲಭವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಕೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಸಂಸ್ಕೃತದೊಂದಿಗಿನ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಸ್ಥಾನ ಕೆಳಗಿನ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ವರ್ಣಮಾಲೆಯ ಕುರಿತು ಹೇಳಿರುವುದು, ಅರಿಸಮಾಸದ ವಿವರಣೆ, ಕನ್ನಡದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಆಡುಮಾತಿನ ನಡುವೆ ತರತಮಗಳೇರ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಬರಹಗಾರರು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆಡುಮಾತಿನ ತಪ್ಪುಬಳಕೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಉತ್ತಮಕೃತಿ ಮೂಡಿಬರುತ್ತದೆಯೆನ್ನುವುದು ಕೇಶಿರಾಜನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಪದಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಸಮಾಸ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅದು ಅರಿ ಸಮಾಸವಾಗುತ್ತದೆನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತಕಂ ಸಮಾಸವಿಲ್ಲ. ಆದಿಮಾರ್ಗದಿನಂತರ್ಕೆ ಕೆಲವಂ ಸಂದುವನರಿದಿರ್ಮದು. ಬಿರುದಾವಳಿಯೊಳ್ಳೆಚ್ಚಿದಂತೆ ಪೇಳ್ವುದು ಮಿಕ್ಕಡೆಯೊಳ್ಳಾಣ್ಣುದು ಇಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಸಮಾಸ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವ ಕೇಶಿರಾಜ ಬಿರುದುಗಳಿಗೆ ಈ ನಿಯಮವನ್ನು ಸಡಿಲಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಬಿರುದಾವಳಿಗಳು ರೂಪಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದು ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಜನರಿಗಾಗಿಯೇ ಪ್ರಭುಗಳು ಅವರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಅವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವರಿಗೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಿರುದುಗಳಿಗೆ ಈ ನಿಯಮ ಅನ್ವಯವಾಗದು ಎಂಬಲ್ಲಿ ಕೇಶಿರಾಜನ ವರ್ಗಧೋರಣೆಯನ್ನು ಎಸ್.ಎಸ್.ಹಿರೇಮಠ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಾಕವಿಗಳು ಬಳಸಿರುವಂತಹವುಗಳಿಗೂ ಅರಿಸಮಾಸ ದೋಷವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮುಂದೆ ಈ ರೀತಿ ಅರಿಸಮಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದೆಂದು ನಿರ್ಬಂಧ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಕನ್ನಡ ವರ್ಣಮಾಲೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ದೇಶೀ ಮಾರ್ಗ ಎಂಬ ಭೇದಸೂಚನೆಯಿದೆ. ಮಾರ್ಗ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳದಿದ್ದರೂ ಅದು ಸೂಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತವು ಮಾರ್ಗವೆನಿಸಿದರೆ ಕನ್ನಡ ದೇಶೀ. ಕನ್ನಡ ವರ್ಣಮಾಲೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವಾಗ 'ತಿಳಿ ದೇಶೀಯಮವೈದಂ' ಎಂದು ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಕನ್ನಡವು ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನ ಎಂಬರ್ಥ ಸೂಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ವರ್ಣಗಳಿವು. ಇಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕನ್ನಡ ಎಂಬ ಪ್ರಮೇಯ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಸಂಸ್ಕೃತಕನ್ನಡವೆರಡರ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿರುವ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಸ್ಪರ್ಶ ಕನ್ನಡ ದಲಿತ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡ ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಡೆ ಇರುವ ತಾರತಮ್ಯ ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ಬರಹದ ಭಾಷೆ, ಬಾಯಿಮಾತು ಎಂಬಂತೆ. ಬರಹದ ಭಾಷೆ ಉತ್ತಮ.

ಆಡು ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಬದಲಾವಣೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಸುಶಿಕ್ಷಕರು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬರಹದಲ್ಲಿ ನುಸುಳಿದಂತೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಪಾಲಿತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸೂತ್ರ ಒಂದು ನಿದರ್ಶನ.

ಬೆರಲೊರಲೆರಲ್, ಕೊರಲ್ ಸರ

ಲರಲ್.....

..... ಲಾಂತಮಿವಂ ಗ್ರಾ

ಮೃರಬುಯದೆ ಉಚ್ಚರಿಸುರಲ್ ಕುಕಾಂತಭ್ರಮೆಯಂ (ಶ.ಮ.ದ.48)

ಲಾಂತ ಶಬ್ದಗಳಾದ ಇವುಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ್ಯರು ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ಕುಕಾಂತವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಇಂತಹ ಪ್ರಮಾದಗಳನ್ನು ಕವಿಗಳೆಸಗದಿರಲಿ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರುವ ಗ್ರಾಮ್ಯರು, ಭ್ರಮೆ ಎನ್ನುವ ಪದಗಳು ಅವಹೇಳನಾರ್ಥವಾಗಿಯೇ ಬಂದಿವೆ. ಗ್ರಾಮ್ಯರು ಬಳಸುವಂತೆ ಪಂಡಿತರು ಬಳಸಲಾಗದು ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತರ ಭಾಷೆಗೆ, ಬರಹದ ಭಾಷೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಮನ್ನಣೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಬರಹದ ಭಾಷೆ ಅದು ಪ್ರಮಾಣಭಾಷೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವುದು ಹೀಗೆ ಕನ್ನಡದ ಒಳಗೆಯೇ ತರತಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ, ಆಡಮಾತು ಬರಹದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಿಶ್ಚಯವೆಂಬಂತೆ ಪರಿಗಣಿತವಾಗಿದೆ.

ಇದು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಶ್ರೇಣೀಕರಣ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಆಗಿದೆ. ಭಾಷೆಯ ಧ್ವನಿರೂಪವೇ ಪ್ರಾಚೀನ. ಬರಹ ಧ್ವನಿರೂಪವನ್ನೂ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವಂತಹುದು. ಭಾಷೆಯ ಶ್ರಾವಣ ರೂಪಕ್ಕಿಂತ ಅದರ ಚಾಕ್ಷುಷರೂಪ ಇಂದು ಅಧಿಕೃತವೆನಿಸಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಓದು ಬರಹ ಬೆರಲೆರಲೆಯಷ್ಟು ಜನರ ಸ್ವತ್ತಾಗಿತ್ತು. ಬರಹಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಮತ್ತು ಅಧಿಕೃತತೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತಿದ್ದುದು ಆಳುವ ವರ್ಗದಿಂದ. ಆಳುವವರು ಮತ್ತು ಅವರ ಹತ್ತಿರದ ಅಧಿಕಾರಿವರ್ಗದಿಂದ ಬರಹದ ಭಾಷೆಗೆ ಮಹತ್ವ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಮೌಖಿಕ ಭಾಷೆಯ ಸ್ಥಾನ ಕುಸಿಯುವುದು ಸಹಜವೇ. ಹೀಗೆ ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ ಬರಹದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಬಾಯಿ ಮಾತನ್ನು ಕನಿಷ್ಠದರ್ಜೆಗಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಡೈಗ್ಲಾಸಿಯಾ ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಎ ಫರ್ಗ್ಯುಸನ್ 'ಡೈಗ್ಲಾಸಿಯಾ' ಎಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಒಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಉಪಭಾಷೆಗಳಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಡೈಗ್ಲಾಸಿಯಾ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. 'ಒಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಮುಖ್ಯ ಉಪಭಾಷೆಗಳಲ್ಲದೆ..... ಅದಕ್ಕಿಂತ ಅತ್ಯಂತ ಭಿನ್ನ ಹಾಗೂ

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ : ದಲಿತಭಾಷೆ

ಶಾಸ್ತ್ರಬದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ..... ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾಧ್ಯಮವಾದ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಔಪಚಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕವೇ ಕಲಿಯಲ್ಪಡುವ, ಬರಹದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಔಪಚಾರಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ..... ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವಂತಹ ಭಾಷಾಸ್ಥಿತಿ' ಆಡುಮಾತಿನ ಜೊತೆಗೆ ಧ್ವನಿವ್ಯವಸ್ಥೆ ಶಬ್ದಕೋಶ ವ್ಯಾಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಆಡುಭಾಷೆಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಲಿಖಿತ ಭಾಷೆಯ ಮತ್ತೊಂದು ರೂಪ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೇ ಫರ್ಗ್ಯುಸನ್ ಡೈಗ್ಲಾಸಿಯಾ ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಲಿಖಿತಭಾಷೆಯನ್ನು ಉಚ್ಚವೆಂದೂ ಆಡುಮಾತನ್ನು ನಿಮ್ಮವೆಂದೂ ಆತ ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇವೆರಡರ ನಡುವಿನ ಒಂಭತ್ತು ಬಗೆಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಆತ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣವು ಕನ್ನಡ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವ ಡೈಗ್ಲಾಸಿಯಾ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಶಾಸನಗಳ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಶಾಸನಗಳ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಭಾಷೆಯ ಸ್ವರೂಪ, ಆಡುಮಾತಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ವ್ಯಾಕರಣ, ಕೋಶ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿರುವುದನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವುದು ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ. ಆಡುಮಾತನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಬರಹದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಎಂಬ ನಿಷೇಧದ ಧ್ವನಿ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಇದೆ.

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎರಡು ರೀತಿಯ ಡೈಗ್ಲಾಸಿಯಾ ಇರುವುದನ್ನು ಗಿರಡ್ಡಿ ಗೋವಿಂದರಾಜ ಅವರು ತಮ್ಮ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸಬಹುದು.

ಸಂಸ್ಕೃತ - ಕನ್ನಡಗಳ ನಡುವೆ ಉಚ್ಚ ನಿಮ್ಮ ಸಂಬಂಧ ಇದ್ದರೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರಹದ ಭಾಷೆ ಬಾಯಿ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಸಂಬಂಧ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ಎರಡೂ ಸ್ಥಿತಿಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಭುತ್ವದ ಜತೆಗೆ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡ ಭಾಷೆ ಉಚ್ಚವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆರಂಭಿಕ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಭಾಷೆಯಾಗಿ, ಶಾಸನಗಳಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾಧ್ಯಮವಾಯಿತು. ಅನಂತರ ಕನ್ನಡವೇ ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಪ್ರಮಾಣಿತ ಭಾಷೆಯನ್ನು ರೂಪುಗೊಳಿಸುವ ಯತ್ನ ಆರಂಭವಾದುದನ್ನು ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ ರಚನೆಯಾಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ 'ಪ್ರಮಾಣಿತಭಾಷೆ' ರೂಪುಗೊಂಡಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವೇ ಕೇಶಿರಾಜನದಾಗಿತ್ತು.

ಸಂಸ್ಕೃತ > ಕನ್ನಡ

ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಕನ್ನಡ > ಆಡುನುಡಿ. ಇದು ಕೇಶಿರಾಜ ತೋರಿದ ಮಾದರಿ.

ಕೊನೆಯ ಮಾತು : ಕೇಶಿರಾಜ ಎಷ್ಟೇ ಬಿಗಿಯಾದ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದರೂ ಕನ್ನಡ ಆ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನೊಡೆದು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಇಂದಿನ

ಕನ್ನಡವೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕುವ ತರತಮಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ಕೆಲಸ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆದಿರುವಂತೆಯೇ ಆ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಮೀರುವ ಮತ್ತು ಒಡೆಯು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೂ ನಡೆದಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಕನ್ನಡ ತನ್ನ ಜೀವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಭಾಷಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುವ ಒಡೆಯುವ ಮತ್ತೆ ಹೊಸತುಕಟ್ಟುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರೂಪಗಳನ್ನು ಒಡೆದು ಕಟ್ಟುವುದೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಆಗುವಂತಿದ್ದರೆ.....

ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿ :

1. ಡಾ.ಗಿರಡ್ಡಿ ಗೋವಿಂದರಾಜರವರ ಲೇಖನ ಕನ್ನಡ ಡೈಗ್ಲಾಸಿಯಾ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಶ್ರೇಣೀಕರಣ ಕೃತಿ, ಸಮನ್ವಯ (ಬಿ.ನಂ.ಚಂದ್ರಯ್ಯ ಅಭಿನಂದನಾ ಗ್ರಂಥ)

□